

Prima instanță: Judecătoria Ungheni, sediul Nisporeni, (judecător G. Șișcanu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (judecători S. Procopciuc, E. Grumeza, A. Garbuz)

Î N C H E I E R E

11 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecător
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Luiza Gafton

examinând admisibilitatea recursului declarat de Grigore Popescu,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Plugaru împotriva lui Grigore Popescu cu privire la evacuarea forțată din casa de locuit și cererea reconvențională depusă de Grigore Popescu împotriva lui Alexandru Plugaru, intervenient accesoriu Tecla Popescu cu privire la recunoașterea dreptului de posesie, folosință și dispoziție asupra construcției - casă de locuit,

împotriva deciziei din 05 septembrie 2017 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost admis apelul declarat de Alexandru Plugaru și respins apelul declarat de Grigore Popescu, casată parțial hotărârea din 16 februarie 2017 a Judecătoriei Ungheni, sediul Nisporeni,

c o n s t a t ă :

La 24 mai 2016, Alexandru Plugaru a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Grigore Popescu cu privire la evacuarea forțată din casa de locuit (f.d. 3-4).

În motivarea acțiunii reclamantul a relatat că, fiica sa Tecla Popescu până la 14 octombrie 2015 s-a aflat în relații de căsătorie cu pârâtul Grigore Popescu, iar după desfacerea căsătoriei, prima a plecat la muncă peste hotarele țării.

A menționat că atât timp cât fiica sa și pârâtul Grigore Popescu s-au aflat în relație de căsătorie, le-a permis să trăiască temporar, în gospodăria sa, situată în comuna Seliște, raionul Nisporeni, amplasată pe terenul cu numărul cadastral xxxxxx, ce-i aparține cu drept de proprietate privată.

A indicat că după desfacerea căsătoriei dintre pârât și fiica sa, Grigore Popescu a rămas să locuiască în imobilul menționat supra. Având în vedere că la moment acesta este un om străin, reclamantul de nenumărate ori l-a rugat să-l părăsească, dar acesta a refuzat, deși nu are nici un drept la acest spațiu locativ și terenul de pe lângă casă.

În drept, reclamantul și-a întemeiat acțiunea în baza art. 316 Cod civil al RM, care prevede că statul îi garantează dreptul de proprietate privată asupra casei și terenului în speță și instanța, în apărarea drepturilor sale, urmează să-l evacueze pe pârât din casa ce-i aparține lui, astfel restabilind situația anterioară, adică când el dispunea și administra de unul singur casa și terenul ce-i aparțin.

A considerat că atât soția sa, Plugaru Feodora, cât și moștenitorii lor, adică copiii Ion Plugaru și Tecla Popescu, sunt lezați în dreptul la spațiu locativ, din care motiv a depus actuala acțiune.

Reclamantul solicită evacuarea forțată din casa de locuit, ce-i aparține cu drept de proprietate privată, situată în comuna Seliște, raionul Nisporeni, înregistrată în Registrul de evidență a gospodăriilor din Primăria Seliște, r-nul Nisporeni, cu nr. 5, cont personal 357, pagina 34, amplasată pe terenul cu numărul cadastral xxxxx, pe Grigore Popescu și a-l obliga pe acesta să nu-i creeze obstacole la folosirea casei și terenului ce-i aparține cu drept de proprietate privată.

Ulterior, la 23 septembrie 2016, Grigore Popescu a depus cerere reconvențională împotriva lui Alexandru Plugaru, intervenient accesoriu Tecla Popescu, cu privire la recunoașterea dreptului de posesie, folosință și dispoziție asupra construcției - casă de locuit.

În motivarea cererii reconvenționale, Grigore Popescu a indicat că casa de locuit, din care reclamantul/pârât Alexandru Plugaru solicită să fie evacuat, a construit-o împreună cu intervenientul accesoriu Tecla Popescu, în timpul căsătoriei cu aceasta, în locul altei case (bătrânești), care era amplasată pe același loc.

A afirmat că construcția a fost efectuată cu acordul proprietarului terenului Alexandru Plugaru, cu care la acel moment era în relații bune, deoarece era ginerele acestuia.

A mai indicat că, deși construcția a fost edificată pe terenul ce aparține reclamantului-pârât Alexandru Plugaru, în temeiul art. 320 alin. (1) Cod civil al RM, proprietari ai acestei construcții urmează a fi recunoscuți pârâtul-reclamant Grigore Popescu și fosta sa soție - intervenientul accesoriu Tecla Popescu, deoarece casa a fost construită din resursele familiei lor, cu amenajarea teritoriului, săparea unei fântâni și edificarea construcțiilor accesorii.

În susținerea pretențiilor sale, a invocat că Primăria Seliște, r-nul Nisporeni, cunoaște și confirmă faptul că din anul 2002, până în prezent, pârâtul-reclamant Grigore Popescu locuiește pe terenul dat, iar casa de locuit a fost construită de către acesta, împreună cu intervenientul accesoriu Tecla Popescu.

Totodată a specificat că, din Actul-deviz estimativ privind constatarea cheltuielilor la construcția casei în litigiu, reiese că costul total al materialelor de construcție și lucrărilor utilizate la construcția acesteia, constituie suma de 432002,34 lei.

Grigore Popescu a solicitat recunoașterea dreptului de proprietate devalmașă a foștilor soți Grigore Popescu și Tecla Popescu asupra casei de locuit cu suprafața de 108 m.p., situată în comuna Seliște, raionul Nisporeni, amplasată pe terenul cu numărul cadastral xxxx și respingerea cererii inițiale.

Prin hotărârea din 16 februarie 2017 a Judecătoriei Ungheni, sediul Nisporeni acțiunea depusă de Alexandru Plugaru împotriva lui Grigore Popescu privind evacuarea forțată din casa de locuit a fost respinsă ca neîntemeiată. Totodată a fost respinsă cererea reconvențională înaintată de Grigore Popescu împotriva lui Alexandru Plugaru, intervenient accesoriu Tecla Popescu privind recunoașterea dreptului de proprietate asupra construcției – casei de locuit, situată în comuna Seliște, raionul Nisporeni, amplasată pe terenul cu numărul cadastral xxxxx, ca neîntemeiată (f.d. 71, 76-77).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți, prin decizia emisă la 05 septembrie 2017, a admis apelul declarat de Alexandru Plugaru și a respins apelul declarat de Grigore Popescu. A casat parțial hotărârea din 16 februarie 2017 a Judecătoriei Ungheni sediul Nisporeni, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Plugaru împotriva lui Grigore Popescu cu privire la evacuarea forțată din imobil și la cererea reconvențională înaintată de Grigore Popescu împotriva lui Alexandru Plugaru, intervenient accesoriu Tecla Popescu privind recunoașterea dreptului de proprietate asupra casei de locuit și în latura respingerii acțiunii inițiale a pronunțat o nouă hotărâre prin care a admis acțiunea formulată de Alexandru Plugaru, cu dispunerea evacuării din imobilul litigios din satul Seliște, raionul Nisporeni, cu numărul cadastral xxxxx, xxxxx a lui Grigore Popescu, cu obligarea acestuia de a nu crea obstacole în folosirea casei de locuit și a terenului ce aparține lui Alexandru Plugaru. În rest dispozițiile hotărârii din 16 februarie 2017 a Judecătoriei Ungheni, sediul Nisporeni, prin care s-a respins cererea reconvențională înaintată de Grigore Popescu împotriva lui Alexandru Plugaru, intervenient accesoriu Tecla Popescu privind recunoașterea dreptului de proprietate asupra casei de locuit, au fost menținute (f.d. 127-131).

Instanța de apel în argumentarea soluției de admitere a acțiunii înaintate de Alexandru Plugaru cu privire la evacuarea lui Grigore Popescu din gospodăria sa, a reținut că înscrisurile anexate de către reclamantul-pârât Alexandru Plugaru confirmă cu certitudine dreptul de proprietate a acestuia asupra bunurilor imobile și existența temeiului de fapt și de drept pentru a cere revindicarea acestor bunuri din posesia nelegitimă a pârâtului-reclamant Grigore Popescu.

În acest context, instanța de apel a remarcat că instanța de fond eronat a conchis că, reclamantul-pârât Alexandru Plugaru nu a prezentat probe ce ar confirma că este titularul dreptului de proprietate asupra casei de locuit din litigiu și asupra terenului respectiv.

Totodată instanța de apel a constatat ca neîntemeiate pretențiile din cererea reconvențională înaintată de Grigore Popescu împotriva lui Alexandru Plugaru, intervenient accesoriu Tecla Popescu cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate asupra casei de locuit, acțiunea fiind corect respinsă de către instanța de fond. Sub acest aspect al cauzei civile, Colegiul civil al Curții de Apel Bălți a reținut că apelantul Grigore Popescu invocând ilegalitatea și netemeinicia hotărârii instanței de fond, nu a demonstrat și nu a prezentat dovezi convingătoare, care ar atesta dreptul său de proprietar asupra bunului imobil menționat în acțiunea reconvențională, în condițiile în care înscrisurile prezentate de Alexandru Plugaru indică contrariu, și anume, că dreptul de proprietate asupra imobilului litigios aparține acestuia.

La 15 ianuarie 2018, Grigore Popescu a declarat recurs împotriva deciziei din 05 septembrie 2017 a Curții de Apel Bălți și hotărârii din 16 februarie 2017 a Judecătoriei Ungheni, sediul Nisporeni (f.d. 144-146).

În susținerea recursului, recurentul a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond, considerându-le ilegale și neîntemeiate, în special invocând că instanțele inferioare nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și că au interpretat în mod eronat legea.

În acest sens, recurentul a indicat că instanțele judecătorești nu au luat în considerare faptul că construcția din care se solicită să fie evacuat a fost edificată de către Grigore Popescu, cu acordul lui Alexandru Plugaru.

Prin urmare, a susținut că instanța de apel a aplicat eronat prevederile art. 320 Cod civil, în circumstanțele în care Alexandru Plugaru a recunoscut că construcția a fost edificată de către Grigore Popescu.

Totodată, recurentul a menționat că hotărârile instanțelor judecătorești sunt pasibile de a fi casate, având în vedere că instanțele judecătorești nu au efectuat o corectă aplicare și interpretare a dispozițiilor legale ce guvernează speța și anume art. 374 alin. (1) Cod civil.

Recurentul a solicitat admiterea recursului, scutirea de la plata taxei de stat, repunerea în termenul de declarare a recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii prin care să fie respinsă acțiunea înaintată de Alexandru Plugaru, cu admiterea acțiunii înaintate de Grigore Popescu.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 06 iunie 2018 Curtea Supremă de Justiție a expediat intimatului, Alexandru Plugaru o copie a cererii de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii copiei respective (f.d. 153).

În termenul acordat de instanță, intimatul nu și-a valorificat dreptul său procedural de a depune referință, astfel recursul declarat de către Grigore Popescu urmează a fi examinat în lipsa referinței.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Cod de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Verificând argumentele invocate de Grigore Popescu în cererea de recurs, pe baza materialelor din dosar, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat este inadmisibil din următoarele motive.

La 05 septembrie 2017, Curtea de Apel Bălți a pronunțat, în prezența reprezentantului apelantului-intimat Grigore Popescu, avocatul Oxana Secrieru, decizia prin care a fost admis apelul declarat de Alexandru Plugaru și respins apelul declarat de Grigore Popescu și casată parțial hotărârea din 16 februarie 2017 a Judecătoriei Ungheni, sediul Nisporeni.

La 06 octombrie 2017, Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei din 05 septembrie 2017, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire nr. 19945 (f.d. 135).

Potrivit avizului de recepție/livrare (f.d. 137), decizia din 05 septembrie 2017 a Curții de Apel Bălți a fost recepționată de către Grigore Popescu la 15 octombrie 2017.

La 15 ianuarie 2018, Grigore Popescu a declarat recurs împotriva decizia din 05 septembrie 2017 a Curții de Apel Bălți (f.d. 144).

În conformitate cu art. 433 lit. b) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În corespundere cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Având în vedere că Grigore Popescu a recepționat copia deciziei instanței de apel la 15 octombrie 2017, termenul de declarare a recursului a început a curge la 16 octombrie 2017 și a expirat la 16 decembrie 2017.

Așadar, recursul declarat de Grigore Popescu la 15 ianuarie 2018 este depus cu omiterea termenului de declarare a recursului de 2 luni.

Prin urmare, Grigore Popescu depunând recursul la 15 ianuarie 2018 a exercitat dreptul de atac cu omiterea termenului legal și recursul urmează a fi declarat inadmisibil. Or, în conformitate cu art. 433 lit. b) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră

inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În conformitate cu art. 10 alin. (1) Cod de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

În conformitate cu art. 434 alin. (2) Cod de procedură civilă, termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Coroborând dispozițiile legale precitate la situația de fapt a cauzei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că indiferent de temeiurile invocate de către părți sau participanții la proces, în cazul în care exista dovada comunicării hotărârii/deciziei integrale, recursul declarat de către ei după expirarea termenului de două luni se consideră inadmisibil, ca fiind depus cu omiterea termenului prevăzut la art. 434 Cod de procedură civilă. fiind cert că legislația în vigoare nu prevede restabilirea eîn termenul de declarare a recursului.

Conform art. 56 alin. (3) Cod de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiunilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Articolul 61 alin. (1) Cod de procedură civilă expres prevede că părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

În hotărârea Ponomaryov vs. Ucraina 3236/03 din 03 aprilie 2008, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, dacă termenul pentru introducerea unei căi ordinare de atac este reînnoit după un interval considerabil și pentru motive care nu par să fie foarte convingătoare, o asemenea decizie ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. Curtea a admis că revine în primul rând instanțelor interne sa decidă asupra repunerii în termenul de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărârii luate în proces de către autoritățile competente ale statului. Chiar și atunci, totuși, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință.

În cauzele Ceachir contra Moldovei din 15 ianuarie 2008 și Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale încalcă drepturile reclamantilor la un proces echitabil.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În conformitate cu art. 10 alin. (3) Cod de procedură civilă, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în dependență de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În favoarea concluziei enunțate se invocă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care consacră unul din principiile fundamentale ale preeminenței dreptului, securitatea raporturilor juridice (cauza Pârâu și alții vs. Moldova din 31 ianuarie 2012).

Astfel, din motivele menționate și având în vedere că Grigore Popescu a declarat recurs în afara termenului de 2 luni de la comunicarea deciziei instanței de apel, termen care este de decădere și nu poate fi restabilit, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. b) și 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Grigore Popescu se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Luiza Gafton